

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ ОКРЕМИХ ОБ'ЄКТІВ ТА ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ОБЛІКУ І ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

господарства. Поряд з цими досягненнями існували і недоліки: форми звітності були громіздкими та недоступними для розуміння досить широкому колу осіб [7].

Отже, баланс як форма фінансової звітності пройшов низку етапів у своєму розвитку, на які вплинули поширення подвійного запису в обліковій практиці, поява нових форм обліку та бухгалтерських шкіл, зміни в законодавчо-нормативній базі регулювання обліку. Саме вивчення історичних аспектів розвитку бухгалтерського балансу дає змогу зрозуміти економічну сутність поняття, усвідомити його сучасне значення, осмислити досвід попередників та передбачити напрями подальшої еволюції.

Література:

1. Бутинець Ф. Ф. Історія розвитку бухгалтерського обліку / Ф. Ф. Бутинець. – Житомир: ЖІТІ, 1999. – 928 с.
2. Верига Ю. А. Історичний аспект розвитку балансу та використання його в аудиті / Ю. А. Верига // Вісник Тернопільської академії народного господарства. – 2002. – № 3. – С. 152-154.
3. Довбуш В. І. Баланс підприємства: історія виникнення, розвитку та становлення / В. І. Довбуш // Незалежний аудитор. – 2013. – № 6 (IV). – С. 52-59 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe.
4. Кулик В. А. Бухгалтерський баланс: минуле, сучасне, майбутнє: Монографія / В. А. Кулик. – Полтава: РВВ ПУЕТ, 2010. – 186 с.
5. Мних Є. В. Розвиток обліку в Галичині (історичні та методологічні аспекти) / Є. В. Мних і ін. – Л.: Каменярь, 2001. – 208 с.
6. Остап'юк М. Я. Історія бухгалтерського обліку / М. Я. Остап'юк, М. Р. Лучко, Й. Я. Даньків. – К.: Знання, 2005. – 276 с.

УДК 657.632

Н. С. ЛІБА
Мукачівський державний університет

ПОМИЛКИ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ: ЇХ ЗНАЧЕННЯ, КЛАСИФІКАЦІЙНІ ОЗНАКИ ТА СПОСОБИ ВИПРАВЛЕННЯ

Фінансова звітність має надавати інформацію, яка дозволить оцінити стан і результати діяльності підприємства. Тому вона має бути якісною, достовірною і має відповідати всім встановленим до неї вимогам. На її основі приймаються управлінські рішення, так і

економічні рішення всіх інших користувачів, на ефективність та доцільність яких безпосередньо впливає наявність або відсутність помилок у фінансових звітах, вчасне та повне їх виправлення.

Не виправлення бухгалтерських помилок призводить до спотворення інформації про діяльність підприємства, яка відображається в первинних документах, облікових регістрах, фінансовій та інших видах звітності. В окремих випадках помилки можуть бути настільки значними, що фінансову звітність не можна вважати достовірною, якісною та корисною. Тому актуальною проблемою є ідентифікація бухгалтерських помилок та способів їх виправлення.

Найбільш розповсюдженими помилками в бухгалтерському обліку є описки, помилки в підрахунках, неправильне рознесення господарської операції в облікові регістри, неправильна кореспонденція рахунків. До найбільш небезпечних помилок можна віднести ті помилки, до яких призводить незнання або нерозуміння нормативних положень діючого законодавства.

Помилки можуть виникати щодо визнання, оцінки, подання або розкриття інформації про елементи фінансової звітності. Помилки можуть полягати в неправильній класифікації активу чи зобов'язання, під час формування первісної або справедливої вартості тощо. Слід наголосити, що наслідки недотримання П(С)БО необхідно визнавати помилкою та виправляти в порядку, передбаченому для виправлення помилок.

Звичайно застосування комп'ютерів у бухгалтерському обліку дозволило зменшити кількість помилок, які пов'язані саме з людським фактором. Проте з'явилися нові причини помилок в умовах автоматизації обліку: збій бухгалтерської програми, коли порушуються архівні дані; автоматичне дублювання даних; не налаштованість бухгалтерської програми до специфіки діяльності підприємства тощо [2].

Різноманіття помилок в бухгалтерському обліку вимагає їх систематизації, що суттєво впливає на розуміння сутності помилок, вибір раціонального порядку їх виправлення, запобіганню їх причин. Вибір оптимального способу виправлення помилки забезпечить правильне відображення економічного змісту господарських операцій, сприятиме здійсненню ефективного контролю й отриманню достовірної облікової інформації для потреб управління. Доповнення класифікаційних ознак бухгалтерських помилок буде сприяти послідовному аналізу кожної неточності з метою їх подальшого попередження.

Так, Голов С. Ф. та Костюченко В. М. суттєві помилки називають фундаментальними. На їх думку суттєві (фундаментальні) помилки – це помилки, виявлені в поточному періоді, які є настільки значними, що фінансові звіти одного або кількох попередніх періодів не

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ ОКРЕМИХ ОБ'ЄКТІВ ТА ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ОБЛІКУ І ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

можуть далі вважатися достовірними на дату їх випуску. Також автори розглядають два підходи до виправлення суттєвих помилок: базовий та альтернативний.

До способів виявлення помилок Бутинець Ф. Ф. відносить суцільну перевірку пунктуванням записів, перегляд кореспондуючих рахунків, ознайомлення з економічним змістом відображених в обліку операцій, звірку звітних даних та ін. [2].

Відповідно до сфери дії національних і міжнародних стандартів Назарбаєва І. поділяє помилки на: ті, що потрапляють до сфери застосування П(С)БО 6 і МСБО 8; ті, що не потрапляють до сфери застосування зазначених стандартів [3].

Слід зауважити, що потенційні помилки поточного періоду, виявлені протягом цього періоду, виправляють до затвердження фінансової звітності до випуску у встановленому порядку. На думку автора за часом виникнення помилки бувають: поточного періоду і попереднього або попередніх звітних періодів. За характером впливу на фінансовий результат – такі, що вплинули на нерозподілений прибуток (непокритий збиток) і не мають стосунку до цього показника.

Носіями або джерелами помилки автор вважає первинні документи, реєстри бухгалтерського обліку, форми фінансової звітності, податкову звітність. За місцем виникнення помилки можуть бути: внутрішніми, тобто допущеними співробітниками підприємства; зовнішніми, такими, які виникли з вини контрагентів, партнерів, клієнтів, але мають безпосередній вплив на показники самого підприємства.

За характером помилки Назарбаєва І. поділяє на механічні й смислові. До механічних автор включає описки, помилки в підрахунках тощо. Смислові помилки можуть виникнути під час відображення в обліку або звітності доходів, витрат, активів, зобов'язань і власного капіталу підприємства. Крім того виділяються одиночні (локальні) та множинні помилки. Автор стверджує, що останні є найнебезпечнішими й потребують більше зусиль для виправлення. Залежно від людської свідомості помилки можуть бути навмисними і ненавмисними, за значущістю – суттєві і несуттєві [3].

Лега О. В., Яловега Л. В. та Прийдак Т. Б. сформовано власну точку зору щодо базових класифікаційних ознак бухгалтерських помилок, таких як період виявлення, способи виправлення, вплив на суму нерозподіленого прибутку та збитку, узагальнення яких наведено на рис. 1.

Різноманіття помилок в бухгалтерському обліку вимагає їх систематизації, що суттєво впливає на розуміння сутності помилок, вибір раціонального порядку їх виправлення, запобігання їх причин. Вибір оптимального способу виправлення помилки забезпечить правильне відображення економічного змісту господарських операцій, сприятиме

здійсненню ефективного контролю й отриманню достовірної облікової інформації для потреб управління.

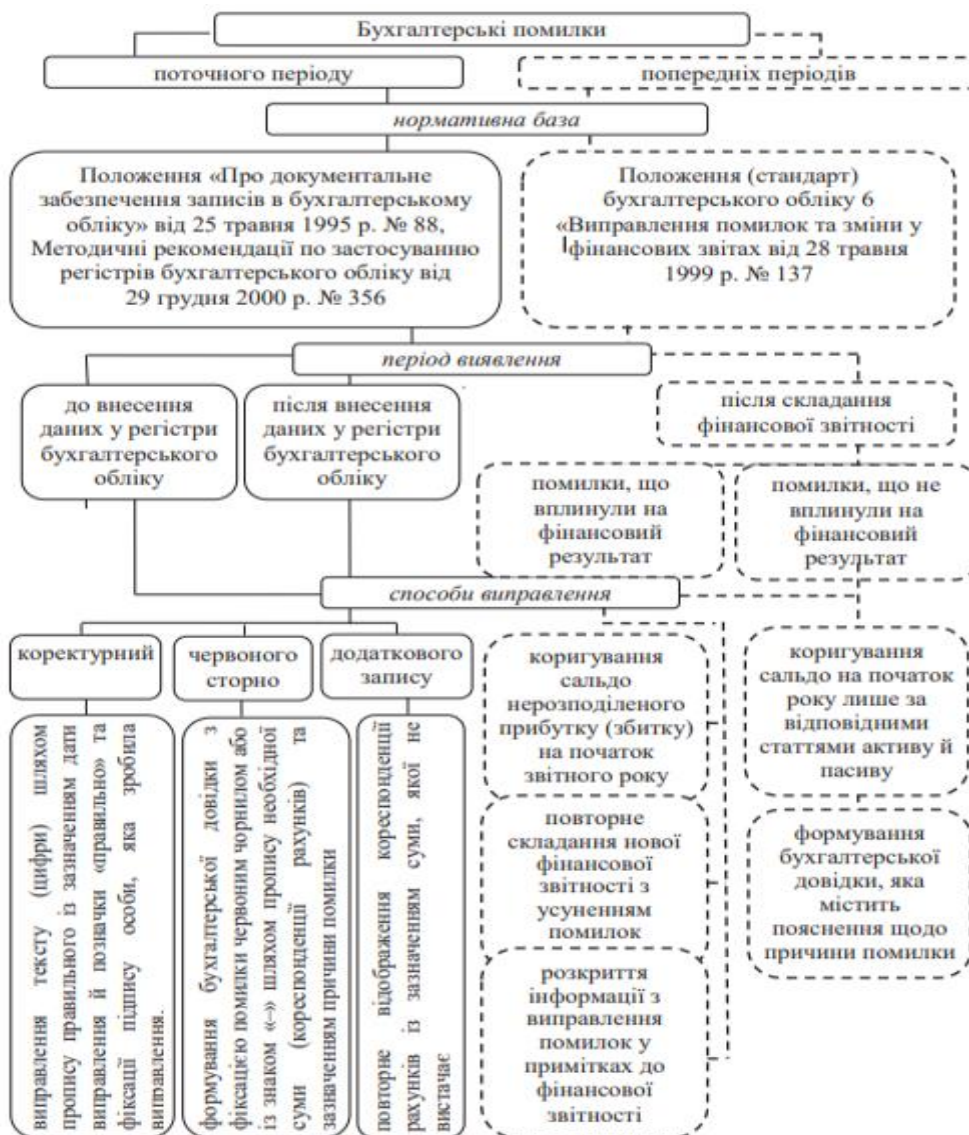

Рис. 1. Способи виправлення бухгалтерських помилок [1]

Література:

1. Лега О. В. Помилки в бухгалтерському обліку: сутність, класифікаційні ознаки, виявлення та виправлення / О. В. Лега, Л. В. Яловега, Т. Б. Прийдак // Причорноморські економічні студії. – 2020. – Випуск 49. – С. 187-194.
2. Маренич Т. До питання класифікації бухгалтерських помилок. – Режим доступу: <http://journals.urau/index.php/wissn021/article/view/129980/125567>.
3. Назарбаєва І. Різні помилки – різні способи виправлення: класифікація бухгалтерських помилок / І. Назарбаєва // Все про бухгалтерський облік. – № 45. – С. 4-7.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>